

**UNIVERSITAT DE LLEIDA
FACULTAT DE DRET I ECONOMIA**

PLA 1993

ENSENYAMENT: CIÈNCIES EMPRESARIALS

ASSIGNATURA: Comptabilitat Financera I (codi 3008)

PROFESSOR/A: Ramon Saladrigues Solé/ Dolors Falcó Rubió

CRÈDITS: 6

TIPUS: Troncal

**CURS: 1r
QUADRIMESTRE: 2n**

**TEORIA DE LA COMPTABILITAT:
COMPTABILITAT FINANCERA I DE SOCIETATS**

**TEMA 1. Els comptes anuals en el nou Pla General de Comptabilitat (PGC)
90. Introducció.**

- 1.1. Documents que integren els comptes anuals
  - 1.1.1. Formulació de comptes anuals
  - 1.1.2. Estructura dels comptes anuals
- 1.2. El compte de pèrdues i guanys
  - 1.2.1. El compte de PG [?] analític
  - 1.2.2. Obtenció del valor afegit (VA) a partir del compte de PG [?]
- 1.3. El balanç de situació
  - 1.3.1. Les noves masses patrimonials
  - 1.3.2. Normes per elaborar el balanç.
- 1.4. La memòria
  - 1.4.1. Informació que cal incloure a la memòria
  - 1.4.2. La memòria societària
  - 1.4.3. El quadre de finançament

TEMA 2. Confecció i anàlisi dels comptes anuals

- 2.1. Elaboració del compte de pèrdues i guanys
- 2.2. Confecció del balanç de les societats mercantils
  - 2.2.1. Estructura del balanç
  - 2.2.2. Equilibri patrimonial
  - 2.2.3. Equilibri financer
- 2.3. Elaboració de la memòria societària
  - 2.3.1. El quadre de finançament
  - 2.3.2. Elaboració de l'informe de gestió
  - 2.3.3. L'informe dels auditors independents
  - 2.3.4. Esquemes bàsics de la memòria societària

TEMA 3. Introducció a l'anàlisi de balanços. Anàlisi financera i econòmica

- 3.1. Concepte i anàlisi del flux de caixa (*cash flow*)
  - 3.1.1. Flux de caixa econòmic
  - 3.1.2. Flux de caixa financer
    - 3.1.2.1. Flux de caixa funcional
    - 3.1.2.2. Flux de caixa extrafuncional
- 3.2. Posició econòmica de la firma. Anàlisi
  - 3.2.1. Formació del resultat de pèrdues i guanys. Comparació amb el d'exercicis anteriors
  - 3.2.2. El període mitjà de maduració (PMM). Determinació i anàlisi
  - 3.2.3. *Ratios* econòmiques
- 3.3. La planificació financera
- 3.4. Elaboració de pressupostos
  - 3.4.1. El pressupost de cobraments
  - 3.4.2. El pressupost de pagaments
  - 3.4.3. El pressupost de tresoreria
  - 3.4.4. El pressupost de vendes
  - 3.4.5. El pressupost de compres
  - 3.4.6. El pressupost de personal
  - 3.4.7. El pressupost de despeses generals
- 3.5. Models de pressupostos
- 3.6. Elaboració de pressupostos per ordinador

TEMA 4. Marc jurídic de la comptabilitat de societats

- 4.1. La Llei 19/1988, de 12 de juliol, l'auditoria de comptes
- 4.2. La Llei 24/1988. de 28 de juliol, del mercat de valors
- 4.3. La reforma de la legislació mercantil
  - 4.3.1. Llei 19/1989, de 25 de juliol, de reforma parcial i adaptació de la legislació mercantil a les directrius de la CEE
  - 4.3.2. La nova Llei de SA: RD-L 1564/1989. de 22 de desembre, pel qual s'aprova el text refós de la LSA
  - 4.3.3. El Reglament del Registre Mercantil. RD 1597/1989, de 29 de desembre
  - 4.3.4. El RD 1636/1990, de 20 de desembre, pel qual s'aprova el Reglament d'auditoria
  - 4.3.5. El RD 1643/1990, de 20 de desembre pel qual s'aprova el nou PGC
  - 4.3.6. El RD 1416/1991, de 27 de setembre, que regula les operacions borsàries especials, transmissió extraborsària de valors cotitzats i canvis mitjans ponderals

- 4.4. Les societats mercantils
  - 4.4.1. Les societats anònimes (SA)
  - 4.4.2. Les societats de responsabilitat limitada (SRL)
  - 4.4.3. La societat regular col·lectiva
  - 4.4.4. La societat comanditaria, simple o per accions
- 4.5. Procés de creació d'empreses
  - 4.5.1. Aspectes legals de la fundació d'empreses
  - 4.5.2. Relacions entre la forma i l'objecte de l'empresa
  - 4.5.3. Tipus de fundació

TEMA 5. Constitució de societats anònimes

- 5.1. Marc jurídic de la fundació
  - 5.1.1. Les accions
    - 5.1.1.1. L'acció com a part del capital
    - 5.1.1.2. Tipus d'accions
    - 5.1.1.3. Copropietat de l'acció
    - 5.1.1.4. Usdefruit de l'acció
    - 5.1.1.5. Valors nominal, teòric i borsari de l'acció
  - 5.1.2. Constitució de la societat
    - 5.1.2.1. Constitució per fundació simultània
    - 5.1.2.2. Constitució per fundació successiva
- 5.2. Emissió d'accions
  - 5.2.1. A la par. Comptabilització
  - 5.2.2. Amb prima, Comptabilització
- 5.3. La fundació simultània
  - 5.3.1. Aportacions dineràries i no dineràries
  - 5.3.2. Responsabilitat dels fundadors
  - 5.3.3. Avantatges dels fundadors
  - 5.3.4. Comptabilització de la fundació simultània
- 5.4. La fundació successiva
  - 5.4.1. Programa de fundació
  - 5.4.2. Dipòsit del programa
  - 5.4.3. Subscripció d'accions i desemborsament
  - 5.4.4. Escripura i inscripció en el Registre Mercantil
  - 5.4.5. Comptabilitat de la societat en formació o grup promotor
  - 5.4.6. Comptabilitat de la nova societat anònima

TEMA 6. Els dividendes passius a les SA

- 6.1. Terminis i forma d'exigir els dividendes passius
- 6.2. Problemàtica derivada de l'existència d'accionistes morosos
  - 6.2.1. Despeses que origina la morositat
  - 6.2.2. Alternatives davant la morositat
    - 6.2.2.1. Via executiva *versus* via ordinària
    - 6.2.2.2. Venda de les accions
    - 6.2.2.3. Reducció del capital
- 6.3. Comptabilització derivada de la mora

TEMA 7. Augments de capital a les SA

- 7.1. Alternatives de finançament de l'empresa
- 7.2. Ampliació del capital social
  - 7.2.1. Requisits bàsics
  - 7.2.2. Relació d'emissió
  - 7.2.3. Modificació dels estatuts
- 7.3. Emissió de noves accions
  - 7.3.1. Per aportacions dineràries noves
  - 7.3.2. Per aportacions no dineràries noves
- 7.4. Altres formes d'ampliació de capital
  - 7.4.1. Per conversió d'obligacions en accions
  - 7.4.2. Per transformació de reserves en capital
  - 7.4.3. Per absorbir una altra empresa
  - 7.4.4. Per compensació de crèdits contra la societat
- 7.5. Comptabilització de les ampliacions de capital
- 7.6. El dret preferent de subscripció (DPS)
  - 7.6.1. Efecte ampliació
  - 7.6.2. Càlcul del DPS
- 7.7. Ampliació amb prima d'emissió

TEMA 8. Reducció del capital social a les SA

- 8.1. Adquisició d'accions pròpies
- 8.2. Modalitats de la reducció
  - 8.2.1. Per constituir reserves
  - 8.2.2. Per perdonar dividends actius pendents
  - 8.2.3. Devolució d'aportacions
  - 8.2.4. Per restablir l'equilibri patrimonial. Eliminació de pèrdues
  - 8.2.5. Reducció de capital social a càrrec de reserves de lliure disposició o beneficis
- 8.3. Requisits de la reducció i formes de dur-la a terme
  - 8.3.1. Requisits legals de la reducció de capital
  - 8.3.2. Per canvi de noves accions
  - 8.3.3. Per reducció de! valor nominal de les accions
  - 8.3.4. Amortització d'accions
- 8.4. Dret d'oposició dels creditors
- 8.5. L'operació acordió
- 8.6. Comptabilització de les reduccions de capital

TEMA 9. L'emissió d'obligacions a les SA

- 9.1. Característiques de les obligacions

- 9.2. Tipus d'emissions d'obligacions
  - 9.2.1. Emissió d'obligacions i bons simples
  - 9.2.2. Emissió d'obligacions amb prima d'amortització
  - 9.2.3. Emissió d'obligacions indexades
  - 9.2.4. Emissió d'obligacions amb prima d'emissió
  - 9.2.5. Emissió d'obligacions amb warrant
  - 9.2.6. Emissió d'obligacions convertibles en accions
- 9.3. Comptabilització de les diferents formes d'emissió d'obligacions
- 9.4. Comptabilització del pagament d'interessos
- 9.5. Comptabilització de l'amortització de l'emprèstit
  - 9.5.1. Amortització lineal o constant
  - 9.5.2. Altres formes d'amortització

TEMA 10. Dissolució i liquidació de societats anònimes

- 10.1. Dissolució de la societat anònima
  - 10.1.1. Causes de dissolució
  - 10.1.2. Problemàtica comptable de la dissolució
  - 10.1.3. Inscripcions registrals
- 10.2. Liquidació de la societat anònima
  - 10.2.1. Obertura de la comptabilitat de liquidació
  - 10.2.2. Operacions comprables de la liquidació
    - 10.2.2.1. Ajustament de l'actiu i passiu comprables a l'actiu i passiu reals
    - 10.2.2.2. Venda o liquidació dels elements d'actiu no dineraris
    - 10.2.2.3. Pagament dels deutes socials o alliberament del passiu exigible
    - 10.2.2.4. Càlcul del líquid resultant: a repartir entre els socis
    - 10.2.2.5. Tancament de la comptabilitat
    - 10.2.2.6. Dipòsit dels llibres i documents comptables al Registre Mercantil

TEMA 11. Oferta pública d'adquisició d'accions i obligacions convertibles (OPA) versus oferta pública de venda d'accions (OPV)

- 11.1. Obligació d'efectuar una OPA
- 11.2. Requisits legals de l'OPA
- 11.3. L'OPA amistosa
- 11.4. L'OPA hostil
- 11.5. Les OPA competitives

TEMA 12. Fusió de societats anònims (I)

- 12.1. Introducció
- 12.2. Tipus i efectes de fusió

- 12.3. Preparació de la fusió
- 12.4. Contingut del projecte de fusió
  - 12.4.1. Balances previs a la fusió
  - 12.4.2. Ajustaments de fusió
  - 12.4.3. Patrimonis reals i valor de canvi de les accions
  - 12.4.4. Procediment de canvi de les accions de les societats a extingir
- 12.5. Informe dels experts independents sobre el projecte de fusió
- 12.6. Informe dels administradors sobre el projecte de fusió

TEMA 13. Fusió de societats anònimes (II)

- 13.1. Tipologia de la fusió
  - 13.1.1. Dissolució d'ambdues societats i creació d'una de nova
  - 13.1.2. Dissolució d'una o diverses societats i conservació de la supervivent o absorbent sense dissoldre
    - 13.1.2.1. Supòsit de no-participació en el capital de cap de les societats
    - 13.1.2.2. Participació de l'absorbent en el capital de l'absorbida
    - 13.1.2.3. Participació de l'absorbida en el capital de l'absorbent
    - 13.1.2.4. Participacions recíproques en el capital
- 13.2. Comptabilització dels diversos tipus de fusió

TEMA 14. Escissió de societats anònimes

- 14.1. Concepte i requisits
- 14.2. L'escissió parcial
- 14.3. Projecte d'escissió
- 14.4. L'informe dels experts independents

TEMA 15. Formació dels comptes deis grups de societats (I)

- 15.1. Introducció
- 15.2. Normativa aplicable
- 15.3. Conceptes bàsics de la consolidació
- 15.4. Principals variacions respecte a la teoria tradicional
- 15.5. La problemàtica addicional de la conversió en moneda nacional
- 15.6. Mètodes de consolidació

TEMA 16. Formació dels comptes deis grups de societats (II)

- 16.1. Graus de participació de la dominant en la dominada

- 16.1.1. Perímetre de consolidació
- 16.1.2. Mètodes de consolidació a aplicar segons el grau de participació

16.2. L'eliminació inversió-net en cas de domini directe

16.3. L'eliminació inversió-net en cas de domini indirecte

16.4. L'eliminació inversió-net en cas de domini recíproc, circular i complex

16.5. Els comptes del grup

- 16.5.1. El balanç consolidat

- 16.5.2. El compte de pèrdues i guanys consolidat

- 16.5.3. L'annex de fa consolidació

TEMA 17. La societat limitada

17.1. Capital mínim, representat per títols diferents de les accions

17.2. Constitució de la societat

17.3. Supletorietat de l'ordenança de la SA respecte a allò legislat específicament per a TSRL

17.4. Supòsit de comptabilització

TEMA 18. La societat regular col·lectiva

18.1. Marc jurídic

18.2. Comptabilització de les aportacions dels socis

- 18.2.1. Dels socis col·lectius

- 18.2.2. Dels socis industrials

18.3. Comptabilització dels fons lliurats als socis per satisfer despeses socials

18.4. Comptabilització dels fons lliurats als socis per satisfer despeses particulars (o lliuraments a compte de beneficis)

18.5. Comptabilitat de les variacions del capital social

TEMA 19. La societat comanditària, simple o per accions

19.1. Marc jurídic

19.2. Comptabilització de les aportacions dels socis per constituir una societat comanditària simple

19.3. Comptabilització constitució d'una societat comanditària per accions

19.4. Comptabilitat de les variacions del capital social

TEMA 20. Les societats de lísing

- 20.1. Concepte i marc jurídic
  - 20.1.1. Normes que incideixen directament en la seva regulació
  - 20.1.2. Altres normes que també incideixen en la seva regulació
- 20.2. Components de la quota del lísing
- 20.3. Càlcul de la quota del lísing
- 20.4. Comptabilització del lísing per a l'arrendatari
  - 20.4.1. Comptabilització del contracte d'arrendament
  - 20.4.2. Comptabilització del pagament de les quotes
  - 20.4.3. Comptabilització de l'opció de compra

TEMA 21. Les societats de factoring

- 21.1. Concepte i marc jurídic
- 21.2. PGC de les societats de factoring
- 21.3. Comptabilització

TEMA 22. Incidència impositiva en la comptabilitat

- 22.1. Benefici comptable *versus* benefici fiscal
  - 22.1.1. Determinació del benefici econòmic
  - 22.1.2. Determinació del benefici comptable
  - 22.1.3. Determinació del benefici fiscal
- 22.2. Tractament comptable de l'ISS a l'esborrany de gener de 1990
- 22.3. L'IVA i la incidència que té en la comptabilitat
  - 22.3.1. Comptabilització de les operacions corrents (o d'explotació) de l'IVA
  - 22.3.2. Comptabilització de l'IVA en les adquisicions i alienacions de béns d'immobilitzat
    - 22.3.2.1. La regla de la prorrata
  - 22.3.3. L'IVA en l'autoconsum
    - 22.3.3.1. Consideració de l'IVA a l'hora d'obtenir el flux de caixa (*cash flow*)

BIBLIOGRAFIA BÀSICA

ÁLVAREZ LÓPEZ, J. *Análisis de balances*. Ed. Donostiarra.

ÁLVAREZ LÓPEZ, J. *Plan general y contabilidad de sociedades*. Ed. Donostiarra.

ÁLVAREZ LÓPEZ, J. *Prácticas de análisis de balances*. Ed. Donostiarra.

AMADOR FERNÁNDEZ, S.; CARAZO GONZALES, I. *Nuevo Plan General de Contabilidad (Comentarios y casos prácticos)*. CEF.

BESTEIRO VÁRELA, M.A.; GONZÁLEZ ARROYO, G. *Supuestos de contabilidad financiera y de sociedades*. Ed. Tébar Flores. Borrador PCC. Centro Estudios Financieros.

CASANOVAS, I. *Representación contable de flujos económicos y financieros*. Ed. Hispano Europea.

CASANOVAS, I.; KIRCHNER COLOM, C. *Todo sobre el Nuevo Plan General de Contabilidad, 1991*. Ed. Praxis.

CUBILLO VALVERDE, C. *Plan General de Contabilidad. Comentarios y casos prácticos*. Ed. Pirámide.

ESTEO SÁNCHEZ, F. *Análisis de estados financieros, planificación y control (Comentarios y casos prácticos)*. Centro Estudios Financieros.

GOXENS DUCH, A. *Contabilidad de sociedades*. Ed. Marcombo & Boixareu.

GOXENS DUCH, A.; GOXENS, M.A. *Curso avanzado de contabilidad*.

MARTÍNEZ GARCÍA, F.J. *Análisis de estados contables. Supuestos prácticos (Enunciados y soluciones)*. Ed. Júcar.

OMENACA GARCÍA, J. *Nuevo Plan General de Contabilidad*. Ed. Deusto.

RIVERO, J. *Contabilidad de sociedades*. Ed. Trivium.

RIVERO, J. *Supuestos contabilidad de sociedades*. Ed. Trivium.

SÁEZ TORRECILLA, A. *Contabilidad general*. 2 vol. Mc Graw Hill.

SÁEZ TORRECILLA, A. *Casos prácticos de contabilidad general*. 2 vol. Mc Graw Hill.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA RECOMANADA

Centro de Estudios Financieros

La contabilidad en los exámenes. CEF.
Operaciones financieras. CEF.

PÉREZ MARTÍNEZ, T. *Leyes mercantiles.*

SANZ GADEA, E. *Régimen fiscal y contable de las fusiones.*

Díaz de Santos

BACK, P.L. *Gestión de la tesorería de empresas.*

Editorial donostiarra

ÁLVAREZ LÓPEZ, J. *Introducción a la contabilidad.*

ÁLVAREZ LÓPEZ, J. *Planificación de la empresa y control integrado de gestión.*

ÁLVAREZ LÓPEZ, J.; BLANCO IBARRA, F. *Introducción a la contabilidad directiva. Diagnóstico, planificación y control*

Ed. Gestió 2000

AMAT, O. *Análisis económico-financiero.*

ICAC

CUADRADO EBRERO, A. *Cash-flow y flujo de recursos. Del cuadro de financiamiento al cuadro de flujos.* Conseil supérieur de l'ordre des experts comptables et de comptables agréés.

GONZÁLEZ GARCÍA, A.L. *El impuesto sobre sociedades y al PGC.*

TUA PEREDA. J. *Principios y normas de contabilidad.*
Tota la sèrie de monografies.

Edicions de l'ICJDCDE

CEE. *Directrices de derecho de sociedades y de bolsa.* Traducció de J. Tua Pereda i J.A. Gonzalo Angula.

IMPI

VELA SASTRE, E. *Cómo gestionar el capital circulante.* (Col·lecció Manuales).

LEX NOVA

FERNÁNDEZ PENA et al. *Nuevo Plan General de Contabilidad.*

Editorial Miquel

GOXENS, A.; GOXENS, M.A. *Curso básico de contabilidad.*

Les éditions d'organisation

RIEBOLD, G.: *Cash flow et tableau de financement intégral.*

Ministerio de Economía y Hacienda

BUIREU GUARRO, J. *Manual de contabilidad general.*

Paraninfo

GÓMEZ ARTIME, A. *Nuevo Plan General de Contabilidad. Con casos prácticos aplicados a cada grupo de cuentas.*

Pirámide

BUENO CAMPOS, E.; CANIBANO CALVO, L. *Autofinanciación y tesorería en la empresa: el cashflow.*

BUIREU GUARRO, L; BUIREU BUADES, S. *Manual de contabilidad. 2 vol.*

CANIBANO, L. *Contabilidad. Análisis contable de la realidad económica.*

FERNÁNDEZ PENA, E.; HERNANZ TUDELA, D. *Legislación para empresas y sociedades adaptada a la CEE. Textos completos y esquemas interpretativos.*

JULIA IGUAL, J.F.; SERVER IZQUIERDO, R.J. *Manual de fiscalidad de cooperativas.*

LÓPEZ CACHERO, M. *Análisis y adopción de decisiones.*

SUÁREZ SUÁREZ, A.S. *Economía financiera de la empresa.*

Tébar Flores

ÁLVAREZ MELCON, S. *Supuestos de análisis contable superior.*

Tecnologías de gerencia y producción (TGP)

MEUNIER, H. et al. *La tesorería de las empresas.*

Vicens Vives

FONDEVILA ROCA, E. *Diagnóstico financiero de la empresa.*